

Asia: VN/36135/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuoltolain 7 a §:n, sosiaalihuoltolain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 36 §:n muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Organisaatio tai vastaajataho

Muu järjestö tai yhdistys

Kysymys viranomaisille, mikä on lausuntoa käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä?

-

Lausunnonantajan lausunto

Onko ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman periaatteista säätämisestä kannatettava?

Kyllä

Perustelut ja lisähuomiot esityksen kannatettavuutteen liittyen.

Sydänliitto pitää hallituksen esitystä kannatettavana. On erittäin tärkeää, että palveluvalikoiman periaatteet kirjataan lakiin ja että niissä korostuvat tarve, turvallisuus, vaikuttavuus, kustannusvaikuttavuus sekä yhdenvertaisuus ja ihmisarvon kunnioittaminen. Erityisen myönteistä on, että periaatteissa huomioidaan ennaltaehkäisyyn ja varhaisen puuttumisen merkitys, mikä tukee sydän- ja verisuonisairauksien ehkäisyä ja hoitoa.

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista (jakso 4.2)? Voitte perustella näkemystänne tähän.

-

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista (jakso 4.2)? Voitte perustella näkemystänne tähän.

Lakiesitys säätää periaatteista, mutta varsinainen palveluvalikoima ei määrittyisi suoraan laissa. Tämä voi aiheuttaa epäselvyyttä ammattilaisille ja potilaille.

Kuka päättää? Linjaukset tehdään STM:n ohjauksessa, ja Palkon suositukset ohjaavat sisältöä. Hyvinvointialueet sovittavat käytännön toteutuksen yhteistyösopimuksissaan.

Jos kansalliset linjaukset eivät ole riittävän konkreettisia tai ajantasaisia, voi syntyä eroja alueiden välillä ja epävarmuutta hoitokäytännöissä.

Pidämme tärkeänä, että Palveluvalikoimaneuvoston (Palko) rooli selkiytyy ja vahvistuu ja työ systematisoituu. Nykyisin menetelmien arviointi on hajanaista, mikä heikentää yhdenvertaisuutta.

Palkon tulisi toimia selkeänä kansallisena asiantuntijaelimenä, joka tuottaa läpinäkyviä, ajantasaisia ja helposti saatavilla olevia suosituksia. Näiden suositusten pitäisi siirtyä sujuvasti kansallisiin Käypä hoito -suosituksiin, jotka kattavat laajempia kokonaisuuksia kuin Palkon suositukset.

Työn tulee olla suunnitelmallista ja riittävästi resursoitua, jotta menetelmien arviointi kattaa sekä uudet hoitomuodot että vanhojen, perustellusti vähähyötyisiltä näyttävien toimenpiteiden arvioinnin.

Onko lakiehdotuksilla jotain sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei vielä ole otettu huomioon, ja jos on, niin millaisia vaikutuksia?

Lakiehdotuksessa tuodaan varsin vähän esiin ammattilaisen näkökulmaa. Viime kädessä hoitovastuullinen ammattilainen tekee päätökset asiakkaalle tarjottavista palveluista ja hoidoista. Tarvittaneen selkeät, helposti saatavilla olevat ohjeet ja koulutusta, jotta periaatteet eivät jää abstrakteiksi, vaan siirtyvät ja ovat sovellettavissa hyvinvointialueiden linjausten tuella arjen asiakas- ja potilastyöhön.

Kommenttinne pykälästä ja säännöskohtaisista perusteluista: Terveystieteiden laiti 7 a §

Kannatamme muutosta. Ei kommentoitavaa perusteluihin.

Kommenttinne pykälästä ja säännöskohtaisista perusteluista: Sosiaalihoitolaiki 30 a §

-

Kommenttinne pykälästä ja säännöskohtaisista perusteluista: Sote-järjestämislaiki 36 §

Pidämme hyvänä, että linjaukset tehdään ja niitä tarkastellaan yhteistyöalueittain, ei yksittäisillä hyvinvointialueilla. Tämä vähentää riskiä siitä, että palveluvalikoima vaihtelee merkittävästi eri puolilla maata, mutta huomioi alueelliset erot väestön tarpeissa ja muissa olosuhteissa.

Liittyykö esitysluonnoksen mukaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman periaatteiden soveltamiseen haasteita, ja jos liittyy, niin millaisia ja miten haasteita voisi mielestänne ratkaista?

Epäselvyys päätöksentekotasosta: STM ja Palko ohjaavat, mutta hyvinvointialueet tekevät käytännön ratkaisut. Tämä voi lisätä riskiä alueellisiin eroihin periaatteiden soveltamisessa. Tärkeää, että toteutumista arvioidaan ja alueellisia hoitotuloksia seurataan esimerkiksi kansallisten laaturekistereiden avulla.

Systemaattisuuden puute: Menetelmien arviointi on edelleen hajanaista, ellei Palkon työtä vahvisteta ja resursoida.

Terveystieteiden ammattilaisille tarvitaan selkeät, helposti saatavilla olevat ohjeet ja koulutus, jotta periaatteet eivät jää liian abstrakteiksi.

Muita näkemyksiä ja täsmennysehdotuksia?

-

Pousi Mikko
Suomen Sydänliitto ry